

LECTIO XLIII.

DE PAROCHIS IN GENERE, ET PAROCHIARUM SPECIEBUS.

—Quid est parochia?

R. Quædam Diœcesis portio, cujus incolæ clerico, tamquam rectori, ad ipsorum salutem committuntur.

Dicitur etiam per synecdoquem parochia ecclesiæ ipsius ædes, in quibus Rector cum suis subditis ad sacra peragenda convenit.

—Quid est parochus?

R. Clericus qui sub regimine superioris prælati intra certos Diœcesis limites commisam sibi plebem regit et pascit.

Dicitur clericus, quia quamvis debeat esse presbyter, in antiqua disciplina diaconi poterant esse parochi.

Dicitur superioris prælati, quia etiam sunt parochi in territoriis exemptis.

Dicitur *regit et pascit*, quia his verbis utitur Tridentina Synodus, quas ex privata sententia auferre parochis æquum non videtur (1).

—Parochi sunt equidem veri pastores et rectores?

R. Af. Quamvis *pastores minores* dicantur:

1.º Trin. Syn. eos vocat *rectores* (Sess. XXI, cap. 4.º) «cogant rectores vel alios ad quos pertinet.» Ergo juxta S. Syn. sunt rectores.

2.º Jubet curam animarum habentibus «ut *plebes sibi commisas pascant salutaribus verbis.*» Ergo non solum in genere, sed speciatim et ex officio, pastores sunt.»

(1) Percelebres juris canonici scriptores Bouix, et alii, parochis pastorem titulum auferunt, pretexto exaggeratorum abusu, qua de causa caute legendi ut pote parochis sistematicè adversantes; injustum enim est, ratione paucorum abutentium, benemeritam hanc cleri partem invidere et parvipendere; quin etiam inter canonicos non desierunt et jansenistæ et Episcopis graves; attamen non ideo hæc benemerita Cleri pars in odium venit.

3.º Quia quæ de pastorali residentia et cura dicuntur (Sess. XXIII, cap. 1.º de Ref.) non de Episcopis tantum sed de parochis etiam intelliguntur.

4.º Quia ex scholarum et scriptorum usu *pastores* et verbo et scriptis etiam ab Episcopis ipsis passim vocitantur.

—Quænam sunt Concilii verba circa parochiarum limites et parochorum munia?

R. «In iis quoque civitatibus, ac locis, ubi parochiales Ecclesiæ certos non habent fines, nec earum rectores proprium populum quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas propriasque parochias, unicuique suum perpetuum peculiaremque parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, et a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant.» (Sess. XXIV, cap. 13.) Mt.

—Quid in aliis locis ubi parochiæ non sunt?

R. «Idemque in iis civitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque privilegiis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.» (Ib.) Mt.

—Admissa fuit hæc praxis in Hispania?

R. Af. Exceptis illis prope Iberum flumen regionibus in quibus Ecclesiæ patrimoniales erant usque ad noviss. convent. celebrationem, in illis enim sequebatur parochialitatem familiaritatis ratio.

—Quotuplicis generis sunt parochiæ ex generali Ecclesiæ disciplina?

R. 1.º Sunt titulares et commendatæ seu succursales.

2.º Perpetuæ et nutuales, quæ præcedentibus consonant.

3.º Principales seu matrices et anexæ.

4.º Sæculares et regulares.

5.º Civitatenses seu urbanæ et rurales.

6.º Ordinariæ jurisdictionis et exemptæ.

7.º Patronatæ et liberæ.

8.º Individuales et patrimoniales.

13

9.º *Baptismales, et non baptismales nam aliquando baptis-
torum tantum in matricibus invenitur non in annexis.*

Harum præcipuas species definiemus in sequentibus, pleræque enim earum definitione non indigent.

—Quam ætatem habere debent parochi?

R. «Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque quibus animarum cura subest promoveatur, nisi qui saltem XXV suæ ætatis annum attigerit.» (Sess. XXIV, cap. 12.)

—Quid hac de re Alexandrina Constitutio. *Inferiora etiam ministeria?*

R. Vide supra in lectione XXXVI, fol. 167 cum de moribus canonicorum et residentia.

—Quinam dicuntur parochi titulares?

R. Qui certæ ecclesiæ, ex canonica institutione, perpetuo adscripti sunt cum beneficio curato. Hujus generis sunt fere omnes in Hispania parochi.

—Quinam dicuntur manuales seu nutuales?

R. Illi qui temporaliter a Prælato alicui parochiæ præpositi sunt, atque ad nutum ab eo amoveri possunt, quæ de causa etiam nutuales dicuntur.

—Hi parochi nutuales sunt veri parochi?

R. Af. Durante eorum munere, sed mens Concilii est ut sint perpetui, in quantum fieri potest, ut patet ex verbis nuper allatis «unicuique *suum perpetuum peculiaremque* parochum etc.»

—Parochus perpetuus destitui potest?

R. Af. Et etiam quamvis Regalis Patronatus sit (1) sed prævia causæ juridica cognitione, consultoque patrono.

—Quanam sunt parochiarum divisiones ex privata Ecclesiæ nostræ disciplina?

R. 1.º Majores et minores. Majores sunt quæ in cathedralibus et collegiatis ecclesiis existunt. (Art. 21 Concord.)

(1) Ita et juris et rationis est.

In Hisp. ita cautum est Reg. schedula, die 5 Junii 1863, Beatiensi Episcopo lata contra Beneficiatum illius Ecclesiæ, qui ad residendum ap. Matritum Regiam licentiam acceperat. «La Real licencia para residir en esta corte... se entiende sólo y así resulta de su contexto, por la parte que al poder temporal corresponde, y deja por consiguiente á salvo las facultades *ordinarias del Prelado diocesano.*» Ergo potiori jure dicendum de parochiis quamvis Regii Patronatus sit.

2.º Urbanæ et rurales ex art. 33 Concord. noviss. in quo eorum stipendia taxantur.

3.º Urbanæ sunt ingresus, ascensus et termini.

4.º Rurales sunt primæ et secundæ classis. Primæ quæ plus 25 minus vero 50 habent. Secundæ vero quæ minus 25.

5.º Patrimoniales et apertæ.

6.º Patronatus Regii et patronatus privati.

Illæ providentur prævio concursu ante ordinarium habito, proponente prælato, præsentante Rege ut pote patrono, et ordinario collationem impertiente. Earum vero parochi titulo Regio donantur cum omnibus civilis Cancellariæ solemnibus.

—Hodie sunt in Hispania parochiæ regulares?

R. Neg. Omnes enim in ordinariam jurisdictionem venerunt: sunt tamen plures in Hispanis ditionibus, præsertimque apud Marianas insulas, ubi a regularibus missionariis reguntur, populi enim illi ab ipsis, ex majori parte, in christianam et civilem societatem adunati fuere.

—Quanam parochiæ dicuntur urbanæ?

R. Ex privata nostra et hodierna disciplina dicuntur illæ, quæ constant plus quam 50 vicinis seu familiis, et proinde plus quam 250 animas suæ curæ commissas habent. Non ergo dicuntur *urbane* ex nobilitate oppidi, sed ex populorum seu habitantium numero.

—Quid ergo de his et ruralibus parochiis imperat noviss. Conventio?

R. «Pro parochiis in urbanis paræciis annuus redditus intra tria et decem millia argenteorum (3.000 á 10.000 *reales*) constituitur: in ruralibus vero minimum redditus duo millia et bis centum attinget.» (Art. 33.)

—Dantur parochiis aliqua jura et emolumenta?

R. Af. «Ad cultum in paræciis, præter casualia emolumenta, aliaque pro nonnullis functionibus in Diocesanis taxis præfixa vel præfigenda, annua summa mille argenteis numquam inferior, unicuique ecclesiæ assignabitur.» (Art. 34.)

—Patrimoniales parochiæ agnoscebantur jure Tridentino?

R. Af. Nam loquitur de illis cum clericos omnes exa-

minari jubet «etiam in *patrimonialibus* seu *receptivis* nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus uni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat.» (Sess. XXIV, cap. 18.)

—Potest ergo parochia per plures deserviri?

R. Af. Ut patet ex his verbis.

—Sunt vero hodiedum parochiæ patrimoniales apud nos?

R. N. Abolitæ sunt omnino ex art. 26 Concord. novis. quo jubetur omnes parochias concursu mediante provideri, quo supprimuntur concursus *clausi* in quibus tantum patrimonialistæ, seu *pilongos* (1) admittebantur. «Cessabit idcirco patrimonialitatis, ut dicitur et exclusionis, seu prælationis privilegium quo ad parochias aliaque beneficia assequenda, nonnullis in partibus *patrimoniales* fruebantur.»

Omnes ergo leges, quæ in titulo XXI, libri I, Noviss. Recop. hac de re compilatæ erant, penitus abolitæ sunt, Deo in hoc favente.

LECTIO XLIV.

DE UNIONE ET DIVISIONE PAROCHiarUM.

—Quot sunt mutationes quæ in parochia contingere possunt?

R. In parochia, sicut et in diocesi et aliis beneficiis, quatuor reformationes evenire possunt, duo augendi, duo minuendi gratia.

Augeri possunt per creationem novæ parochiæ vel divisionem alicujus antiquæ in duas vel plures.

(1) «Á consulta de la Cámara de 8 de Febrero de 1790, en vista de la representacion del Obispo de Almeria, sobre que los beneficios de estos Obispados se proveyesen en naturales de estos dominios, que sean capaces de servirlos, sin limitacion a los *pilongos*, se sirvió S. M. condescender con esta solicitud, sin perjuicio del derecho que tuviesen los pueblos.» (Nota 6.ª á la ley 3.ª, tít. 21, libro I de la Novis. Recop.)

Minui possunt per suppressionem totalem parochiæ antiquæ, vel unionem ad aliam, ita ut ex duabus vel pluribus una tantum existat. Sunt ergo hi quatuor modi: *creatio*, *divisio*, *suppressio* et *unio*, quæ inter se mutuo opponuntur.

—Quando creatur nova parochia?

R. In regionibus tantum infidelium vel hæreticorum, ubi noviter Evangelium prædicatur: in cæteris rarus casus erit, in Hispania nullus, cum omnes diœceses in Archipresbyteratus, et hi in parochias jam divisæ sint, pluribus abhinc temporibus.

—Quotuplici methodo proceditur ad parochiarum divisionem vel reformationem?

R. Vel generaliter, vel singulariter.

In primo casu omnes parochiæ unius diœcesis vel territorii uniformi methodo dividuntur et regulantur. Ita hodiedum in Hispania.

In secundo vero vel una tantum, vel aliquot paucae parochiæ pro necessitate locali disponuntur.

—Ob multitudinem ovium dividitur parochia?

R. Neg. Concilium enim tantum jubet in hoc casu augeri sacerdotum numerum, ut infra dicetur. (V. Lect. *de coadjut.*) Attamen cum concilium ibi divisionem non prohibeat, et lex sit positiva non negativa, si expediat dividere parochiam juste eam Episcopus dividet. 1.º Quia magnus parochianorum numerus utilis est parochio in temporalibus, noxius vero ovibus in spiritualibus, divisio autem parochiarum in utilitatem ovium fit, non parochorum. 2.º Hæc disciplina viget in Hispania, in qua semper Episcopi numerosas parochias diviserunt et dividunt, (1) magna cum animarum utilitate et cultus augmento.

—Quibus in casibus præscribit Concilium gregis divisionem?

(1) Auctores ipsi qui negant ob numerosum populum parochias dividendas, confiteri tenentur divisionis hac de causa necessitatem. Equidem Pius VI bon. mem., conquerebatur constitutionem civilem Cleri gallicani sex millia parochianorum, uni pastori imputare. Quid ergo dicendum de absurda parochiarum in Hispania divisione, ubi, in Matrilo et extra Matritum, parochus 20.000 millia parochianorum et amplius habet?

R. «In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, et divina officia audienda accedere non possunt, novas parochias, etiam invitis rectoribus, juxta formam constitutionis Alexandri III, quæ incipit. *Ad audientiam*, constituere possint.» (Sess. XXI, cap. 4.º)

—Quid habet hæc Alexandrina constitutio?

R. Cum villa H. plurimum ab ecclesia distaret, ita ut hyemali tempore sine magna difficultate ipsam adire parochiani non possent, Alex. III Decretali sua (*Ad audientiam*, quæ est 3.^a tit. 48 Decret., libri III) jussit ut, ibi alia ecclesia erigeretur matrici ob honorem subjecta.

—Quomodo sustentandæ hæ novæ parochiæ et ipsarum clerici?

R. «Illis autem sacerdotibus, qui de novo erunt ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio, arbitrio Episcopi, ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus.» (Ib. Sess. XXI, cap. 4.)

—Possunt cogi parochiani ad sustentationem illorum?

R. Af. «Et si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reservatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus.» (Ib.)

Et hoc juri naturali consonat, qui enim sentit commodum sentiat incommodum.

—Possunt impediri hujusmodi divisiones canonice factæ?

R. Neg. «Néque hujusmodi ordinationes, et erectiones possint tolli, nec impediri, et quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.» (Ib.)

Præterea Decretalis Alex. III *Ad audientiam* prohibet admitti appellationem in effectu suspensivo expressis verbis «*appellationis cessante diffugio.*»

—Ecclesia noviter erecta debet semper agnoscere antiquam tamquam matricem?

R. Ex mente Decretalis et Tridentini ita fieri debet cum bona dotalia parochiæ novæ a veteri, tamquam matre donata sunt: secus vero videtur faciendum si nova ecclesia

non sit ab antiqua dotata, sed sumptibus parochianorum, novis redditibus, vel patroni donatione.

—Licet Episcopis facere uniones parochiarum prouti faciunt divisiones?

R. Af. «Ut etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur; possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum parochialium et baptismalium, et aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis.» (Sess. XXI, cap. 5.) Mt.

—Quænam sunt causæ hujus unionis juxta Concilium?

R. «Propter earum paupertatem, et in cæteris casibus a jure permissis, etiamsi dictæ ecclesiæ, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercumque affectæ. (Ib.)

—Quinam sunt casus a jure permissi?

R. Juxta Decretales sunt «*evidens necessitas vel utilitas.*» Porro casus necessitatis censentur, ecclesiæ destructio, populi dispersio, ita ut vix parochiani remaneant, et beneficii tenuitas, adeo ut non inveniatur qui id servire velit. Utilitatis vero causa censetur quando ob fructuum tenuitatem, vel ægritudines frequentes, vix invenitur idoneus ad parochiam deservendam clericus.

—Possunt hæc uniones impediri?

R. Neg. Si juste et ex justa causa fiant. «Quæ uniones etiam non possint revocari, nec quoquo modo infringi vigore cujuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.» (Ib.)

—Liberum est ergo Episcopo quando velit et quomodo velit parochias unire?

R. Neg. Sed servanda forma, et prævia causa ad necessitatis investigationem, Concilium enim ait «*juxta formam juris.*»

—Quænam est hæc forma juris?

R. 1.º Ut exploretur mens Capituli Cathedralis et ejus consensus, juxta Clementinam *de rebus ecclesiæ non alienandis*, anxio enim vel translatio reddituum, alienationem in jure sapere videtur.

2.º Citare omnes jus habentes, præsertim auctoritates, et confraternitates.

3.º Espectare vacationem ecclesiæ uniendæ, debet enim fieri sive præjudicio obtinentium, ut ait Concilium.

4.º Audiendus etiam patronus si adsit, et cogendus ut dotet vel ædificet, in casibus paupertatis vel ruinæ.

—Quid ex disciplina Hispaniensi?

R. 1.º Audiendi etiam, præter dictos, Archipresbyter territorii et Fiscalis ecclesiastici tribunalis.

2.º Ex praxi audiuntur, et audiri debent, municipium, confraternitas Sacramentalis, et consilium fabricæ si adsint.

3.º Intervenit denique Regia Majestas, ratione Patronatus generalis, audito Status Consilio, si Minister Gratia et Justitiæ illud consulendum putet, ut reditus designet.

—Quid si Capitulum Cathedrale irrationabiliter obsistat?

R. Ad Sacram Congregat. Concilii patet recursus, ubi ille faciliter obtinebitur ab Episcopo, si justa causa sit.

—Qua de causa consulendus Patronus?

R. Quia sic decet ex æquitate, et jubetur jure communi; ait enim citata Alexandrina constitutio *Ad audientiam*. «Mandamus quatenus si res ita se habet ecclesiam ibi ædifices et in ea Sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem Rectoris ecclesiæ majoris, *cum canonico fundatoris assensu instituas.*»

—Quid de diocesium divisione in Hisp. noviss. conventio præscribit?

R. «Ut ubique locorum in regno cultui religioso et spiritualibus fidelium necessitatibus integre ac debita sollicitudine satisfiat, Archiepiscopi et Episcopi in suis quisque diocesium, ad novam parochiarum ordinationem et circumscriptionem absque mora devenient, habita ratione ad extensionem et naturam territorii ac populi, cæterasque locales circumstantias, auditis etiam ad hoc Capitulis Cathedralibus, propriis regionum Archipresbyteris, et Tribunalium ecclesiasticorum fiscalibus, atque omnibus demum, quantum in ipsis est, curis adhibitis, ut res quam primum fieri possit, perfecta haberi, et Majestatis suæ Gubernio prævie accedente, ad effectum perduci valeat.» (Art. 24.)

—Divisio parochiarum ad debitum effectum perducta est in Hispania?

R. Neg. Attamen non ex prælatorum negligentia, qui in hac parte a se facienda fecerunt, sed ex angustia temporum, et publici ærarii inopia.

—Quænam viget ad hac faciendam divisionem ultima regula?

R. Regia schedula lata die X Januari, anni 1854, collatis consiliis ad mentem Concord., audito Suae Sanctitatis Nuntio, Regiaque tunc existente Camera, ad divisionem parochiarum, nominationemque coadjutorum ratione territorii et populationis, quæ quidem valde notabilis est (1).

LECTIO XLV.

DE PAROCHIALIS ECCLESIAE VACANTIS PROVISIONE.

—Quid Concilium hac de re axiomatice sanxit?

R. Sess. XXIV, cap. 18, ubi hac de re tractavit, hæc verba axiomatice et in principio præfixit.

«Expedit maxime animarum saluti, a dignis atque idoneis parochis gubernari.»

—Quid in praxi?

R. «Id ut diligentius ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut cum parochialis ecclesiæ vacatio, etiamsi cura ecclesiæ vel Episcopo incumbere dicatur, et per unum vel plures administratur, etiam in ecclesiis pa-

(1) *Potiores dispositiones hæc sunt.* «Cuando la poblacion aglomerada no pase de 4.000 almas habrá una sola parroquia (art. 6.º) De 4.001 á 10.000 dos parroquias, de 10 á 15.000 tres, etc.

En los países cuya poblacion esté diseminada, es decir, sin componer pueblo, se formarán comarcas, siempre que el número de almas sea prudencialmente bastante para componer feligresía, y se establecerá parroquia en el punto que se estime más conveniente para la asistencia espiritual de sus habitantes, no debiendo distar de ella lo más léjos, segun las diferentes localidades, sino una hora regular de camino (art. 7.º)

trimonialibus, seu receptivis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus uni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodo- documque contigerit, etiam si ipsa parochialis ecclesia reservata vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti seu privilegii in favorem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, *debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis ecclesiæ*, si opus fuerit, idoneum in ea vicarium, cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius ecclesiæ sustineat, donec ei de *rectore* provideatur.» (Ib.)

—Quomodo providetur hodie vacantibus ecclesiis jure Tridentino?

R. Per concursum, qui quidem nitentibus Hispanis Episcopis et præsertim ven. mem. Fr. Bartholomeo a Martyribus, Braccar. Metropolit., inductus fuit.

—Quotuplex est concursus iste?

R. 1.º Apertus et clausus.

2.º Perentorius et dilatus.

3.º Generalis et ad plura, seu singularis et ad unum tantum.

4.º Publicum vel cum privato examine.

—Qui concursus dicitur clausus?

R. In quo diocesani tantum admittuntur, seu alicujus territorii clerici (1). Si omnes cujusvis gentis admittuntur apertus dicitur.

—Quando dicitur perentorius?

R. Quando vacante vel uno tantum beneficio ad ipsius provisionem proceditur; ex Trid. disciplina, secus vero cum spectatur ut plura sint vacantia, et generalis concursus indicitur.

—Quid de perentorio concursu Trid. Synodus?

R. «Porro Episcopus, et qui jus patronatus habet, intra

(1) Hi concursus apud patrimoniales ecclesias usitati erant, cum ex forali legislatione, vel populationis litteris, solum illi ad beneficia admittebantur.

decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot clericos ad regendam ecclesiam coram deputandis examinadoribus nominet.» (Ib.)

—Examinadores intelligunt tantum ea quæ ad scientiam spectant?

R. N. Sequitur enim Tridentinum dicens: «Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus et sufficientia fieri diligens inquisitio.» (Ib.)

—Possunt indici concursus publicis edictis?

R. Af. Et præsertim ita fit in generalibus, et per tempus dilatis, Concilium enim sequitur dicens: «Et si Episcopo, aut Synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari.» (Ib.)

—Quomodo fit hoc examen, seu ut communiter dicitur *oposicion*?

R. «Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, sive, eo impedito, ab ejus vicario generali, atque ab aliis examinadoribus non paucioribus quam tribus: quorum votis, si pares aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel vicarius, quibus magis videbitur.» (Ib.)

—Ubi nominandi hi examinadores?

R. «Examinadores autem singulis annis in diocesana Synodo ab Episcopo, vel ejus vicario, ad minus sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, et ab ea probentur.» (Ib.)

—Tenetur Episcopus eligere hos sex omnes?

R. Neg. Et præsertim ad privatum et singularem concursum. «Advenienteque vacatione cujuslibet ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perfaciant, indeque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat.» (Ib.)

—Quibus qualitatibus ornati esse debent prædicti examinadores synodales?

R. «Sint vero hi examinadores magistri, seu doctores, aut licentiati in Theologia, aut jure canonico, vel alii clerici, seu regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares qui ad id videbuntur magis idonei.» (Ib.)

—Possunt ergo laici esse examinatores synodales?

R. Af. Ut patet ex illis verbis *aut etiam seculares*: sed hoc raro in praxi contingit præsertim in Hispania, ubi satis superque sufficiens clericorum litteratorum numerus est apud omnes dioceses.

—Quid oneris imponitur synodalibus?

R. «Jurentque omnes ad sancta Dei Evangelia se, quamque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. Caveantque, ne quidquam prorsus occasione hujus examinis nec ante nec post accipiant; alioquin simoniæ vitium tam ipsi quam alii dantes incurrant, a qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, et ad alia in posterum inhabiles reddantur.» (Ib.)

—Datur appellatio contra decisiones examinatorum?

R. Af. «Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo provinciali, si opus fuerit, rationem reddere teneantur; a qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejus arbitrio puniri possint.» (Ib.)

—Quid finito concursu ab examinadoribus faciendum?

R. «Peracto deinde examine, renuntientur, quotcumque ab his idonei judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, et aliis rebus ad vacantem ecclesiam gubernandam opportunis.» (Ib.)

—Tenetur Episcopus sequi propositum ab examinadoribus candidatorum ordinem?

R. N. Sed integrum est Episcopo juxta illius conscientiam: «Ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illi, et non alteri, collatio ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre.» (Ib.)

—Si vero juris patronatus beneficii præsentatio fuerit?

R. Quod in tali casu disponit S. Syn. require infra in lectione *De juris patronatus exercitio*.

—Licet conferre beneficium cum animarum cura non examinato?

R. N. Ait enim S. Syn. «In omnibusque supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis et ab examinadoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de ecclesia provideatur, nec prædictorum exami-

natorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primate, vel Patriarchas, interposita, impediatur aut suspendatur; alioquin vicarius, quem ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsitan postea deputabit, ab ejus ecclesiæ custodia et administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus et electus fuerit, ut supra, sit provisum; alias provisiones omnes seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur.» (Ib.)

—Obstat tamen huic electioni aliqua exemptio?

R. N. Sequitur enim dicens: «Non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus; indultis concessis quibuscumque universitatibus, etiam ad certam summam, et aliis impedimentis quibuscumque.» (Ib.)

—Dantur tamen aliqui exceptionis casus ad privatum examen, seu concursum singularem?

R. Af. Hosque casus subdit S. Syn. his verbis «Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ ac tumultus possint excitari; poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, cæteris tamen, ut supra, servatis, adhibere.» (Ib.)

—Potest provinciale Concilium de horum examinum faciendorum forma disponere?

R. Af. «Licet etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda remittenda esse censuerit, providere.» (Ib.)

—Quotuplex methodus ad hoc examen in Hispania usitatur?

R. Duplex: altera a Bened. XIV inducta, in Bulla quæ incipit verbis *Cum illud*; alia vero quæ Toletana dicitur;